

Vragen en Korte Mededeelingen.

GRANT ALLEN. — *De Plant en haar leven.* — Naar het Engelsch. Met een voorwoord van Prof. Hugo de Vries. Zutphen, W. J. Thieme & Co. 90 ct.

Verleden jaar verscheen in Engeland een boekje „The Story of Plants” dat op zijn titelblad als schrijver aangaf: Grant Allen. — En die schrijver bleek werkelijk de Grant Allen, de gevierde Engelsche romanschrijver te zijn. Wie Grant Allen goed kenden, verwonderde dit niet zoozeer, zij wisten dat hij lang vóór hij als romancier optrad, al een ijverig en bekwaam natuurliefhebber was en zoo iets wordt met de tijd nog beter, of zooals de menschen hier zeggen: Oude liefde roest niet. Het boekje is niet voor kinderen geschreven, het spreekt tot ontwikkelde volwassenen, die maar weinig, en zeker niet op wetenschappelijke wijze, aan plantkunde gedaan hebben, maar die toch ook nog niet ontwend zijn, iets anders dan lichte ontspanningslektuur te genieten.

Een populair wetenschappelijk boekje dus; niet over de bloemvormen, over geslachten en families, maar over de levenswijze van de plant. De titels van de hoofdstukken geven 't best aan, wat de lezer er in te wachten heeft; ze zijn wat de Engelschen „suggestive” noemen.

„Hoe de planten ontstaan zijn.” „Hoe ze eten, drinken, huwen.” „Hoe planten voor hun kinders zorgen.” „Andere huwelijksgebruiken.” „De wind als transportmiddel.” Zooals de schrijver zelf zegt, heeft hij getracht: „...een kort en bondig overzicht te geven van de voornaamste verschijnselen uit het leven der plant, in een voor leeken bevattelijke taal.”

De schrijver zegt bescheiden dat hij *getracht* heeft; ieder die weet hoe moeilijk populariseeren is, en die er zelf wat aan gedaan heeft, zal grif toegeven, dat het Grant Allen volkomen *gelukt* is, wat trouwens ook wel te verwachten was van zoo'n meester in de schrijfkunst.

De moeilijkste vraagstukken behandelt hij spelend of 't zoo maar niets is; onder de feiten die hij vermeldt, zijn de nieuwste ontdekkingen op het gebied der bloemenbiologie en ook... de nieuwere filosofische onderstellingen. Voor Grant Allen zijn ze niets dan hypothesen, althans zoo deelt hij ze ook mee aan zijn lezers en daar heeft hij van zijn standpunt gelijk in. De evolutie-theorie is zijn text en die heeft hij uitgewerkt tot een boeiend verhaal.

Dit mooie boekje is uit het Engelsch in 't Nederlandsch vertaald door H. C. Redeke, phil. cand. Het Engelsche boekje had ik al gekocht, toen ik met de vertaling kennis maakte. Als ik het nog eens weer overlees, neem ik de vertaling; die is zoo goed en getrouw, niet alleen wat inhoud, maar ook wat stijl betreft, als men maar verlangen kan; en het dient werkelijk nergens toe Engelsch te lezen, als men 't zelfde in goed Nederlandsch bij de hand heeft; met een gewone roman of een zuiver letterkundig werk is dit wat anders, maar hier moet veel onthouden worden, al is het onthouden voor de lezers bijzonder gemakkelijk gemaakt.

Wij kunnen ieder, die een beknopt en bijzonder bevattelijk overzicht wil hebben van de bloemenbiologie, aanraden dit boekje te lezen. Het verlangen om er meer van te weten zal er door ontstaan en daaraan kan voldaan worden, door wetenschappelijke werken en door eigen studie in de natuur.

E. Hs.

De Roos van Jericho.

v. E. te 's-H. Uw Roos van Jericho was niet dood, of eigenlijk wel dood, maar niet bewegingloos. Ik heb het ding dadelijk met de wortel in een vaas en toen in de warme regen gezet. Geen uur later waren alle takken van het kluwen uitgespreid; zoodra het droog weer werd kromp alles weer tot een draderige bal inéén. Als u er nog meer van de Moravische broeders in Zeist hebt meegebracht, zou ik deze gaarne houden. Ik wil eens probeeren of ik de zaden aan 't kiemen kan krijgen in warm, vochtig zand onder glas.

Veel nieuws kan ik er u tot mijn spijt niet van vertellen; het is een van oudsher in Europa bekende plant. De wetenschappelijke naam is *Anastatica Hierochuntica*, en de plant behoort tot de familie der kruisbloemen (Cruciferen). In de woestijnen van Afrika en de zandsteppen van Arabië,

Syrië en Palestina hooren ze thuis. Als de vrucht rijp is, en dit valt samen met het aanbreken van het droge seizoen, krommen de kale twijgen zich naar binnen, en vormen zoo een beschermend traliwerk om de vruchten. Dat zijn die knopjes met een punt er op, die in menigte aan de binnenzijde op de takken zitten. In elk hauwtje met zijn dik tusschenschot bevinden zich twee plat-ronde bruine zaadjes.

Droogt de steppe geheel uit, dan sterft de wortel; de wind woelt de plant bloot en die rolt, door de woestijnwind gedreven, weken lang, dus verbazend ver voort. Dit kan heel gemakkelijk door de vorm, die de plant heeft aangenomen, namelijk zoo ongeveer als een gesloten roos.

Komt de rollende roos op een vochtige plaats terecht of treedt de natte tijd in, dan ontrollen zich de twijgen. De regen doorweekt de vruchten, de zaden geraken in de bodem en ontkiemen soms een maand reizens verwijderd van de plaats, waar ze gegroeid zijn.

Dit merkwaardige heropenen van een doode plant, dit schijnbaar herleven gaf oudtijds natuurlijk aanleiding tot allerlei legenden. De bekendste is wel, dat de eerste Roos van Jericho zich opende toen Christus werd geboren, zich weer sloot bij de kruisiging en met Paschen herleefde; van daar de wetenschappelijke naam: *Anastatica* (Wederopstanding). Die overlevering, dat de Roos van Jericho bloeide bij de geboorte van Christus, deed het volksgeloof ontstaan, dat de aanwezigheid van zulk een plant de geboorten in 't algemeen kon bespoedigen en de gevaren daarbij verminderen, en zelden ontbrak vroeger in een vaas met water naast het bed de Roos van Jericho, waar die onder zulke omstandigheden van nut geacht werd. De pelgrims brachten ze mede uit Palestina en er werd een groote handel in gedreven, vooral in Zuid-Europa.

Ik wist niet, dat ze op 't oogenblik nog in ons land zijn te krijgen, zij het dan ook slechts als curiositeit en als souvenir van een bezoek aan de Hernhutters van Zeist.

De Arabieren noemen deze plant „Kaf Maryam”, dat wil zeggen, de hand van Maria. De plant in droge toestand heeft ook wel iets van een gesloten hand. Er groeit in de omtrek van Jericho nog een tweede plant, die dezelfde merkwaardigheid vertoont. Dit is een kleine composiet. Bij deze sluiten en ontplooiën zich evenwel niet de twijgen, maar de stijve omwindsel bladeren. Van deze plant is de wetenschappelijke naam *Asteriscus pygmaeus*; die heb ik nooit gezien en ik kan u niet zeggen, hoe de bloem of de vrucht er uit ziet.

E. Hs.

Utricularia vulgaris,

dat ik in mijn grootste aquarium (75 bij 50 c.M.) in een hoekje dicht bijeen geplant heb, heeft alle daphniën (zeker meer dan 1000) verslonden. Visschen bevat het op het oogenblik niet en de daphniën hadden overvloedig ruimte, zoodat het voor de hand ligt, dat zij niet alle toevallig in de blaasjes verzeild geraakt zijn. Waarschijnlijk bevatten deze dan ook een of ander lokmiddel. Is u daarvan iets bekend?

Rotterdam, 18-6-'97.

S.

Vóór de opening van ieder blaasje staan slijmige haartjes, die vermoedelijk de waterdiertjes lokken.

Kwijnende kikkervischjes.

L. B. te Amersfoort. Bij 't kweken van kikvorschen moet niet alleen gelet worden op goede voeding, maar ook op de ademhaling der diertjes. Zoolang ze nog kieuwen hebben, kunnen ze nog als „vischjes” behandeld worden, maar er komt een tijd, dat de diertjes door longen gaan ademen en dan moeten ze af en toe in de gelegenheid zijn, aan land te gaan. Hun plaats is dan niet meer 't aquarium, maar 't natte terrarium.

G. v. D. te Alkmaar. Wij hebben voorloopig geen gelegenheid, hier uitvoerig het kunstmatig uitbroeden van kippeneieren te behandelen; dat is in een paar woorden niet af te doen. Richt u tot de heer F. Pieters, hoofdoppasser in 't Aquarium, die kan u wel een broedmachine bezorgen.

D. v. R. te Amsterdam. 't Lijkt wel een beetje gek, maar wij kunnen u niet beter aanraden, dan onze werkjes te